

Eduard Kuntz

Samen onze toekomst vormgeven

Bijna 1.000 oudere mensen hebben zich van 2002 tot en met 2006 in het Duitse modelprogramma „Erfahrungswissen für Initiativen“ (EFI, ervaringskennis voor initiatieven) van het Bondsministerie van Gezins-, Vrouwen- en Jeugdzaken en Bejaardenzorg met een hoge instapkwalificatie laten opleiden tot *seniorTrainerin* (senior train(st)er). Zij vormden netwerken, initieerden en initiëren continu projecten, wisselen over en weer informatie uit en werken als motor voor de vrijwillige inzet.

Na beëindiging van het modelproject en de daarop volgende evaluatie is de vereniging „**EFI Deutschland e.V.**“ op 03.08.2006 in Würzburg met vestiging in Arnsberg opgericht.

„Met ons naar de toekomst”

- Erkenning op hogere leeftijd Ouderdomsbeeld veranderen
- Actief zijn Zinnvolle taken overnemen
- De maatschappij Deelnemen aan beslissingen
mede vorm geven
- Op de hoogte zijn Communiceren, internet
- Levenslang leren Kennisdrang, geestelijk fit blijven
- Het oude behouden Kennis uit ervaring doorgeven
- Nieuwe dingen scheppen, Uitdagingen flexibel het hoofd bieden
creatief zijn
- Samen met anderen Coöperatie met gelijkgezinden

Onder de vereiste dat de betrokken burgers de nodige steun van de gemeente krijgen door bruikbare algemene voorwaarden, of dat nou ruimte, contactpersonen of omzetbare projecten zijn, kunnen een groot aantal maatregelen omgezet worden.

Gezien de toekomstige demografische en maatschappelijke vereisten is een bundeling van krachten in het ereambt en in de gemeente nodig om de uitdagingen het hoofd te bieden.

Dit zal een steeds veeleisender taak zijn, die steeds duidelijker maakt dat wij aangewezen zijn op de ervaring van de ouderen.

seniorKompetenzteams (senior-expertiseteams)

In enkele gemeenten is de bundeling van krachten begonnen. Oudere mensen komen in groepen bijeen die zich *seniorKompetenzteams* noemen en hun hulp gemeenschappelijk, georganiseerd en doelgericht omzetten.

Hoe meer zelfbestemming en zelforganisatie in het engagement van ouderen serieus genomen wordt, hoe duidelijker wordt het nut hiervan.

**Steeds meer burgers zijn bereid onder deze vereisten een deel van hun vrije tijd in te vullen door maatschappelijke betrokkenheid.
Dat blijkt uit het grote potentieel van ouderen.**

Wat kunnen wij aan middelen verwachten?

- **Kennis uit ervaring**, die doorgegeven kan worden (een schat die tijdelijk beperkt beschikbaar is en gegarandeerd moet worden)
- **Tijd**, waarover eigenlijk alleen de ouderen beschikken en die ze ook willen inzetten
- **Zelforganisatie**, met lage kosten grote prestaties bereiken
- **Creativiteit**, is bij ouderen duidelijker, zoals Dr. Blum uit Düsseldorf bewijst
- **Innovatie**, ook hier geldt het bovenstaande
- **Bereidheid te leren**, levenslang leren om de kwalificatie te verbeteren
- **Kwaliteit van het werk**, vrijwillig gedaan werk is gebaseerd op kennis uit ervaring, samen met precisie

Opleidingen zijn juist voor oudere enthousiasten van groot belang.

Het Duitse modelprogramma „Erfahrungswissen für Initiativen“ (EFI, ervaringskennis voor initiatieven) van het Bondsministerie van Gezins-, Vrouwen- en Jeugdzaken en Bejaardenzorg heeft vele ouderen met een hoge instapkwalificatie laten opleiden tot *seniorTrainerIn* en hun kwalificatie verbeterd.

Deze vormden netwerken, initieerden en initiëren continu projecten, wisselen over en weer informatie uit en werken als motor voor de vrijwillige inzet.

Onder „*Strategieën voor de toekomst*“ gerangschikt, wordt steeds vaker de volgende indeling voor de doelstelling van de verdere opleiding gekozen:

Behoefte in de gemeente
Opleidingswensen van de vrijwilligers
Vaardigheden van de vrijwilligers
Kerncompetenties van de vrijwilligers

Kerncompetenties zijn op alle gebieden van de vrijwillige werkzaamheden noodzakelijk

Criteria voor de kerncompetenties

- waardevol
- schaars
- worden beter bij gebruik
- niet te vervangen
- moeilijk te imiteren

Kerncompetenties herkennen

- Waarneming van vrijwilligers
- Vaardigheden van de belangrijke personen
- Zorgen voor succesvolle projecten
- Maatstaven zetten aan de hand van de hoogste kwalificatie

De bemiddeling van sociale en methodische competentie staat centraal.

Daarbij rijst steeds weer de vraag, welke vormen verdere ontwikkeling toegepast worden en welke vormen zich bewezen hebben.

Daarvoor zijn er beproefde en bewezen gegevens in het Curriculum te vinden, op grond waarvan de opleiding van de *seniorTrainerIn* ook op deelstaatniveau plaatsvindt. Deze zijn uitvoerig in Band 104 van het ISAB Institut für Sozialwissenschaftliche Analysen te Keulen te vinden, met de titel „Weiterbildung älterer Menschen für bürgerschaftliches Engagement als *seniorTrainerIn*“ (*Verdere ontwikkeling van ouderen voor maatschappelijke betrokkenheid als seniorTrainerIn*) beschreven.

**Een voorbeeld kan hier het werk van de vrijwilligers duidelijk maken:
JuleA (Jung lehrt Alt, jong leert oud)**

Versterkt de dialoog tussen jong en oud, in het bijzonder als partners met gelijke rechten, en verbetert het zelfbewustzijn van scholieren.

In 2 Realschulen (HAVO's) meldden zich spontaan 60 scholieren om oudere mensen te onderwijzen, b.v. om het gebruik van de mobiele telefoon te verbeteren, behulpzaam te zijn bij de eerste stappen met de PC, Engels voor toeristen te leren enz. Dit is niet alleen maar nuttig voor de ouderen, maar ook voor de leraren-scholieren. Zij leren omgaan met ouderen, moeten problemen het hoofd bieden, wat normaal gesproken de taak van hun leraren is en verkrijgen zo volledig terloops en zonder leerplan een sociale competentie. Dat wordt door de school gehonoreerd door een dienovereenkomstige notitie in het rapport, waarbij de Industrie- und Handelskammer (Kamer van Koophandel) en de Handwerkskammer (Ambachtskamer) hun leden hierover informeert en deze de prestaties van de leraren-scholieren bij het aannemingsbeleid in acht nemen.

Men kan niet verwachten dat de vrijwilligers nog geld meebrengen om te mogen/kunnen werken. Hier moet de gemeente wel in onkosten investeren, b.v. reiskosten, hulpmiddelen en evt. verzekering om uiteindelijk de voor iedereen belangrijke baten te realiseren.

Daar tegenover staat een waardeschepping die volgens de informatie van de gemeenten in de referaten van medewerkers van de ministeries en het ISAB Institut für sozialwissenschaftliche Analysen al naar gelang het takengebied een resultaat tussen de 1:5 en 1:15 laat verwachten.

Om de baten voor het algemeen nut te kunnen gebruiken moeten vereisten geschapen worden, bijvoorbeeld:

Opleidingsmogelijkheden, enerzijds ter uitvoering van een gekwalificeerde inzet van ouderen, anderzijds echter ook in de begeleiding door mensen die dit beroepsmatig doen, b.v. in de vorm van collegiaal advies en management.

Instituten en initiatieven zijn te motiveren en te kwalificeren als coöperatiepartner voor de omzetting van de inzet van ouderen. Hiervoor zijn b.v. organisatie-advies, opbouw en ondersteuning van partnerschap tussen instituten en zelforganisaties alsmede tussen de acteurs in vrijwilligerswerk en hoofdberoep nodig.

Organisaties, instellingen en gemeentelijke beleidsmakers moeten op alle niveaus overtuigd worden van het belang van de inzet van ouderen.

Wij, **EFI Deutschland e.V.**, dragen ertoe bij dat de staat en de acteurs met overeenkomstige structuren, concepten, projecten en activiteiten aan de ondersteuning van de inzet van ouderen tegemoet komt en deze in de maatschappij integreert.

De globale demografische en maatschappelijke ontwikkeling zal het noodzakelijk maken in de toekomst een prestatie-aandeel van ouderen in de vorm van medewerking en mede-vormgeving als noodzakelijke bijdragen in te calculeren om een generatie-overschrijdende, leefbare maatschappij mogelijk te maken.

**Hartelijk dank
voor uw
aandacht**

Eduard Kuntz